

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย
School Administrators' Roles for Readiness Preparation for Participating in
ASEAN Communities in Chiang Rai Secondary Education Section 3,
Chiang Rai Province

วารภรณ์ ชัดสาร*
ผศ. ดร. พนมพร จันทรปัญญา**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย จำนวน 359 คน จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 376 คน ในปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการครู มีประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ/ปฏิบัติงาน 6- 10 ปี และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยการดำเนินงานจากมากไปหาน้อย 3 ด้วด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านการประชุมคณะกรรมการ ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง และด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน ส่วนการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษามีการดำเนินงานน้อยที่สุด เนื่องจาก ยังขาดการประสานภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน/องค์กร ทั้งยังขาดการประสานร่วมมือกันในแต่ละกลุ่มสาระ เมื่อบุคลากรมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เครือข่ายไม่มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่อาจคลาดเคลื่อนในการนำไปปฏิบัติ

คำสำคัญ

ผู้บริหารสถานศึกษา, การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

E-mail: fantui608@gmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น (อาจารย์ที่ปรึกษา)

Abstract

This research aimed to study of the school administrators' roles for readiness preparation for participating in ASEAN Communities in Chiang Rai Secondary Education Section 3, Chiang Rai Province. The population used in this study comprised 8 school directors, 9 deputy school directors and 359 government teachers in Chiang Rai Secondary Education Section 3 from 8 schools. There are totally 376 people in the academic year 2014. The tools used for collecting the data consisted of questionnaires and structured interviews analyzed by percentage, mean and standard deviation. The results were as follows. According to the respondents' status, most of them were female at the age of 31-40. Their highest educational levels were bachelor degrees. They acted as government teachers with 6-10-year-work experiences and worked in large schools. Related to the school administrators' roles for readiness preparation for participating in ASEAN Communities in Chiang Rai Secondary Education Section 3, Chiang Rai Province, the overall performance was at moderate level ranking from the highest mean of performance to the lowest. The 3 aspects with the highest performance included committee meetings, planning for developing teachers, personnel staff and people who concerned and supporting resources for operation. Regarding the readiness preparation for ASEAN Community, it was found that the school network establishment was performed at the least due to the lack of network coordination between agencies and organizations and also the lack of collaboration in each field of study. Whenever the personnel staff were changed, the network became weaker. As a result, the teachers had knowledge as well as understanding that might be incorrect in order to be implemented.

Keywords

School Administrator, Readiness Preparation for Participating in ASEAN Communities

บทนำ

ประชาคมอาเซียนเป็นความร่วมมือกันในภูมิภาคของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า และราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ประชามย้อย ซึ่งทำหน้าที่เหมือนกับสามเสาหลัก ที่คอยเป็นรากฐานของประชาคมอาเซียน ซึ่งแต่ละเสานั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอยู่ในทุกด้านของชีวิต พนิดา อนันต์รัตนสุข (2555, 1-22) กล่าวว่า ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community = ASC) (2) ประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community = ASCC) และ(3) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community = AEC) ทั้งสามประชาคมนี้มีจุดมุ่งหมายให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สงบสุข มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมี

สวัสดิการทางสังคม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศในเรื่องของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน รักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว ดังคำขวัญที่ว่า “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community)

การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2558 ประเทศไทยในฐานะผู้นำการก่อตั้งสมาคมอาเซียน ประชาชนทุกภาคส่วน ทั้งรัฐบาลและเอกชน ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับความเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษา ที่สถาบันการศึกษาทุกระดับ ต้องปรับหลักสูตรการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน นักศึกษา รวมไปถึง บุคลากรทุกระดับ ทุกหน่วยงาน ในด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารระหว่างประเทศ รวมไปถึงภาษาท้องถิ่นของประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ภาษาพม่า ภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษายาวี และภาษาจีน

ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดผลสำเร็จอย่างรวดเร็วนั้น ควรใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพของประเทศ ส่วนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะมีวิสัยทัศน์ในการเตรียมความพร้อมอย่างไร ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 1) ได้กำหนดจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 ไว้ในข้อที่ 8 ว่า “นักเรียน ครู และสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ดังนั้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเห็นความสำคัญ และเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความพร้อมสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และมีสมรรถนะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมโลก

ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศพม่า ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศมาเลเซีย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทของตนเองให้มีความตื่นตัว และตระหนักในภารกิจสำคัญที่จะต้องปฏิรูประบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของตนให้มีความพร้อมต่อการเปิดประชาคมอาเซียน สร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียนโดยการจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น อนึ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 (2557, 1) มีการแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นระบบกลุ่มย่อย กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงรายมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 8 โรงเรียน ตั้งกระจายอยู่ในเขต 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน และอำเภอดอยหลวง ซึ่งสภาพแวดล้อมของอำเภอดังกล่าวส่วนใหญ่มีพรมแดนติดกับประเทศพม่า ประชาชนในพื้นที่เป็นชนเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ อาข่า ม้ง ลัวะ เย้า ไทใหญ่ จีนยูนนาน และลาหู่ นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่อพยพเข้ามาจากประเทศพม่า และลาว ดังนั้น ปัญหาสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย คือ เรื่อง ภาษาต่างประเทศ

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดให้มีศูนย์ Education Hub ประจำจังหวัดขึ้น โดยกำหนดให้โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เปิดสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาพม่า เพื่อใช้เป็นภาษาติดต่อค้าขาย ควบคู่กับการใช้สื่อสารกับแรงงานต่างด้าวแก่หน่วยงานและประชาชนที่สนใจ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนเองอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินงานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบโดยบูรณาการในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยให้คณะครูทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหาซึ่งในด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่

จะผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และความสำเร็จก็คือผู้บริหารจะต้องรู้ เข้าใจ และพัฒนาอย่างจริงจัง ซึ่งกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สำคัญมีดังนี้ นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย

วิธีการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย จำนวน 359 คน จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 376 คน ในปีการศึกษา 2557

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย เป็นคำถามแบบปลายเปิด

สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา โดยทั้งหมดได้ยืนยันว่าเครื่องมือฉบับดังกล่าวมีความเที่ยงตรง

ด้านเนื้อหา โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสัมภาษณ์ของ นางสาวศิริลักษณ์ ผ่องพันธ์ เรื่อง การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในอำเภอแม่แจ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 6 โดยปรับปรุงเพิ่มเติมข้อคำถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นประชากรและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 376 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นมาทำการตรวจสอบพบว่า ทุกชุดมีความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best 1981: 147 อ้างถึงใน กาญจนนา วัฒนา 2544, 99) ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

4.51 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายความว่า	มาก
2.51 – 3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายความว่า	น้อย
1.00 – 1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

5.3 ข้อมูลด้านปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ประกอบการบรรยาย

5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จากการจดบันทึกและการถอดเทปบันทึกเสียง เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน และนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการครู มีประสบการณ์การปฏิบัติราชการ/ปฏิบัติงาน 6- 10 ปี ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่

2. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ลำดับ	รายการ	μ (N = 376)	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ	3.46	0.81	ปานกลาง
2	ด้านการประชุมคณะกรรมการ	3.65	0.87	มาก
3	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน	3.52	0.69	มาก
4	ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง	3.53	0.72	มาก
5	ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา	2.93	0.9	ปานกลาง
6	ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.5	0.71	ปานกลาง
7	ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา	3.17	0.79	ปานกลาง
8	ด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน	3.24	0.94	ปานกลาง
9	ด้านการสรุปและรายงานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย	3.28	0.75	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.36	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีระดับการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\mu=3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานสูงสุด คือ ด้านการประชุมคณะกรรมการ ($\mu= 3.65$) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง ($\mu= 3.53$) และด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน ($\mu= 3.52$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา ($\mu= 2.93$)

ตารางที่ 2

การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	รายการ	μ (N = 376)	σ	ระดับการปฏิบัติ
ด้านที่ 1	ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ			
ข้อ 1	กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน	3.54	0.84	มาก
ด้านที่ 2	ด้านการประชุมคณะกรรมการ			
ข้อ 3	กำหนดกิจกรรม ปฏิทิน แผนการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน	3.66	0.95	มาก
ด้านที่ 3	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน			
ข้อ 3	จัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและดึงดูดความสนใจของนักเรียน	3.72	0.78	มาก
ด้านที่ 4	ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง			
ข้อ 6	พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี	3.85	0.81	มาก
ด้านที่ 5	ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา			
ข้อ 3	ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	3.02	0.91	ปานกลาง
ด้านที่ 6	ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
ข้อ 3	จัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN DAY การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย	3.94	0.94	มาก
ด้านที่ 7	ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา			
ข้อ 1	นิเทศภายในสถานศึกษาในการจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้	3.24	0.68	ปานกลาง
ด้านที่ 8	ด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน			
ข้อ 2	ใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน	3.28	1.02	ปานกลาง
ด้านที่ 9	ด้านการสรุปและรายงานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย			
ข้อ 3	ติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	3.36	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย แสดงผลการวิจัยรายข้อทั้ง 9 ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานสูงที่สุด จากมากไปหาน้อย 3 รายด้านที่มีการดำเนินงานสูงที่สุด คือ ด้านการประชุมคณะกรรมการ ($\mu= 3.65$) ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง ($\mu= 3.53$) และด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการ

ดำเนินงาน ($\mu = 3.52$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด จากมากไปหาน้อย 3 รายการที่มีการดำเนินงานต่ำสุด คือ ด้านด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน ($\mu = 3.24$) ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา ($\mu = 3.17$) และการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา ($\mu = 2.93$)

ตารางที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1	ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ	นโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไม่ค่อยเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน (13)	ควรมีนโยบายในการขับเคลื่อนที่ชัดเจน (24)
2	ด้านการประชุมคณะกรรมการ	คณะกรรมการเป็นครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ (23)	ควรแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโดยตรง (17)
3	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน	เนื่องด้วยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น เรื่องงบประมาณจึงมีข้อจำกัด (28)	ควรเพิ่มงบจัดสรรสนับสนุนอย่างพอเพียง และลดขั้นตอนการเบิกจ่าย (30)
4	ด้านการวางแผนพัฒนาครูบุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง	ไม่มีการจัดครู บุคลากรเข้าศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษา (18)	ควรจัดอบรม พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังควรส่งเสริมอย่างจริงจัง (17)
5	ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา	ยังขาดการประสานภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน/องค์กร (24)	ควรมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังทุกภาคส่วนในสถานศึกษา (22)
6	ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ไม่มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตามลำดับขั้นตอน (28)	ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางเว็บไซต์ (22)
7	ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา	ขาดการนิเทศติดตามภายในสถานศึกษา (32)	ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อนำผลการนิเทศไปปฏิบัติ (40)
8	ด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมครูอาเซียน	ยังไม่มีหน่วยงานเกี่ยวกับสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียนที่ชัดเจน (31)	ควรจัดให้มีการประชุม สัมมนาภายใต้กรอบหัวข้อเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้คณะครูสามารถลงมือปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน (8)
9	ด้านการสรุปและรายงานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย	การดำเนินการไปแล้ว บางครั้งขาดการสรุปรายงานอย่างจริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง (20)	ควรมีการประเมินผลงาน/ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการที่รับผิดชอบ (28)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์จากคณะครูที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนจำนวน 3 คน โดยคัดเลือกผู้สัมภาษณ์ตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ตามลำดับ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นความเรียง ดังนี้

การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ในด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นสายลักษณะอักษรที่ชัดเจนในระดับมาก ทางโรงเรียนจะมอบหมายให้คณะครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ เป็นคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียน และเป็นผู้กำหนดโครงการ กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละปีอย่างชัดเจน ส่วนด้านการประชุมคณะกรรมการ ผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญโดยมอบหมายให้คณะครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ เป็นผู้ดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนทั้งหมด และมีการจัดสรรงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งด้านการส่งเสริมทรัพยากรในการดำเนินงาน ผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน โดยให้คณะครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มาใช้ในการดำเนินการ เช่น การจัดตั้งศูนย์อาเซียน การอบรมพัฒนาครู นักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ชุมนุมอาเซียน ชุมนุมมัธยมศึกษาชั้นน้อย การผลิตสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน เป็นต้น ส่วนในด้านการวางแผนพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนทุกโรงเรียนได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมของครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และประชาชน แล้วยังมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ในระดับดี ในโรงเรียนขนาดใหญ่ได้มีโครงการจัดจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษและภาษาที่ใช้ในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย ต่อมาด้านการจัดตั้งเครือข่าย ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมอบหมายให้กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นแกนนำ แต่เมื่อบุคลากรในระดับแกนนำมีการเปลี่ยนแปลงย่อมทำให้เครือข่ายขาดความเข้มแข็ง นอกจากนี้บางโรงเรียนยังติดขัดในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินการ จึงยังไม่ได้จัดตั้งเครือข่าย ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องภาษาที่สอง ตลอดจนกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนอย่างหลากหลาย และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบปัญหาว่า ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามภายในสถานศึกษา บ้างก็ไม่มีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินภายใน แต่จะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกลุ่มงานวิชาการ หรือฝ่ายงานตามโครงการที่มีครูผู้รับผิดชอบโดยตรง ส่วนในการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยมากจะมอบให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ นอกจากนี้ ด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานเกี่ยวกับสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียนที่ชัดเจน อีกทั้งยากที่จะประสานกับบุคคลภายในสถานศึกษา รวมถึงครูยังขาดความตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ภายใต้กรอบหัวข้อเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกัน ท้ายสุดคือด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย ปรากฏว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เพื่อปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการให้ครูที่รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการสรุปผล และรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

อภิปรายผล

1. ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ จากผลการศึกษาพบว่า มีการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, 3) กล่าวว่า เป้าหมายและความสำคัญของอาเซียน รวมทั้งนโยบายทางการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทำให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อผลการดำเนินการด้านการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียนและพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อม ในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และมีสมรรถนะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนและสังคมโลกซึ่งสอดคล้องกับ จตุพล ยงศร (2554) กล่าวว่า แนวทางสำคัญของการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยทำให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาอาชีวศึกษาและแผนพัฒนาการอุดมศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาสังคมไปสู่ฐานความรู้ทำให้ประชาชนในประเทศได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน สามารถประกอบอาชีพของตนเองเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ต่อไป

2. ด้านการประชุมคณะกรรมการ จากผลการศึกษา พบว่า มีการกำหนดกิจกรรม ปฏิทิน แผนการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน มีการจัดการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมมือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายการพัฒนาเพื่อให้การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กไทยให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่จะดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน ตั้งแต่การบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารจัดการของสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายอื่น ๆ และการนิเทศภายใน ติดตาม การประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษาทั้งระบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืนทั้งตัวนักเรียนเองและสถานศึกษา จำเป็นจะต้องดำเนินงานโดยบูรณาการทั้งระบบ ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งสอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ (2546) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้นำที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่กระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางความหลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทขององค์กร โดยการร่วมมือกันบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เกิดความพึงพอใจของทุกฝ่าย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศ

3. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน จากผลการศึกษา พบว่า มีการจัดซื้อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และดึงดูดความสนใจของนักเรียน มีการจัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการ/แผนพัฒนาโรงเรียนสำหรับการบริหารจัดการในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผลิตสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนที่เหมาะสมและเพียงพอ และมีการรวบรวมหรือจัดหาเอกสารสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น กรมอาเซียน/กระทรวงการ

ต่างประเทศ สถานทูตประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น ในประเด็นนี้ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, 21) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 สนับสนุนให้มีการจัดทำหลักสูตรอาเซียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในมุมมองของความเป็นภูมิภาคเดียวกันสอดคล้องกับ ราตรี สิงาม (2555) ที่ศึกษาการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น การแทรกเนื้อหาในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษา พบว่า มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ในระดับดี และมีโครงการจัดจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอังกฤษ และภาษาที่ใช้ในประเทศสมาชิกอาเซียนให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ เมืองปาย รัสสรพกิจ (2555) ที่ศึกษาความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ที่พบว่า ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ เจตคติของบุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร ความพร้อมของสถานศึกษา และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ตามลำดับ นอกจากนี้เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 โดยเน้นการปฏิรูปการศึกษา และเรียนรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ปรับกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ

5. ด้านการจัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า มีการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีการสร้างภาคีเครือข่าย โดยการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในการจัดนิทรรศการ การประชุม สัมมนา และมีการจัดตั้งสมาคม/ชมรมครูประชาคมอาเซียนในระดับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยนต์ เสรีเรืองยุทธ (2556) ที่ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การปฏิบัติงานในการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน รายการที่มีอันดับค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ได้แก่ การจัดตั้งชมรมประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา และการแต่งตั้งผู้แทนจากชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานสู่ประชาคมอาเซียน ในประเด็นนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 23) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมาย ประการหนึ่ง คือ จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังกำหนดให้จัดโครงการ กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายด้านการศึกษา

6. ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากผลการศึกษา พบว่า มีการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดงาน ASEAN DAY การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างหลากหลาย มีการจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ บอร์ดประชาสัมพันธ์ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

เกี่ยวกับอาเซียน และมีการจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี สิงาม (2555) ได้สรุปว่า มีการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียนให้ผู้เรียนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้ผู้เรียน อันจะเป็นพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนในทุกพื้นที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง หรือสอดแทรกเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา (2554, 17) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยยุทธศาสตร์ที่ 3 ระบุให้มีการเคลื่อนย้ายคนข้ามพรมแดน ทั้งในด้านการจัดการศึกษา ให้มีความเป็นสากล การแบ่งปันความรู้ทรัพยากรด้านการศึกษาในภูมิภาค และการเชื่อมโยงของประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนนักศึกษา รวมทั้งทุนการศึกษาในทุกระดับด้วย ดังนั้นผู้บริหารต้องดำเนินการพัฒนาเสริมสร้างเพื่อเตรียมความพร้อมเด็ก และเยาวชนไทยสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลกที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการแลกเปลี่ยนนักเรียนกับประเทศในประชาคมอาเซียน อาเซียนบวกสาม และอาเซียนบวกหก ถึงแม้ว่าจะต้องมีค่าใช้จ่ายและการลงทุนที่สูงก็ตาม

7. ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา จากผลการศึกษา พบว่า มีการนิเทศภายในสถานศึกษาในการจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้ มีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ประเมินผลการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย และมีการนิเทศ กำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับอาเซียนในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการ ในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสนับสนุนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้นิเทศ เป็นผู้ให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยงครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี สิงาม (2555) ที่พบว่า แนวทางในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้มีความสำคัญในการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยการจัดครูและบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา ตลอดจนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษา ถือว่าเป็นการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพแนวทางหนึ่ง

8. ด้านการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน จากผลการศึกษา พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนครูและบุคลากรเป็นสมาชิก สมาคม ชมรมครูอาเซียน มีการสนับสนุนโครงการแลกเปลี่ยนครูและบุคลากรเพื่อเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 16) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้อุ้ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมายประการหนึ่ง คือ จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษาทั้งใน และนอกโรงเรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค มีเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเยาวชนอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับภาคีเครือข่าย

9. ด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย จากผลการศึกษา พบว่า มีการติดตามผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อุ้ประชาคมอาเซียนเพื่อปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียนในสถานศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และองค์กรภายนอกทราบ และมีการเผยแพร่การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาให้กับโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป., 13-17) กล่าวว่า การติดตามประเมินผลและรายงานผล ต้องดำเนินการร่วมกันในทุกฝ่าย ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุผลมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ควรมีการคัดเลือก Best Practice ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ เผยแพร่ผลงานโดยจัดนิทรรศการ/ถอดความรู้/จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ มีการประกาศเกียรติคุณให้รางวัล อีกทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สรุป

จากการวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มย่อยที่ 3 จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ด้านการประชุมคณะกรรมการ ควรแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโดยตรง มีการวางกรอบนโยบายในการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม จัดแบ่งหน้าที่คณะกรรมการอย่างชัดเจน มีการทำงานอย่างเร่งรัด และพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ตลอดจนครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาคควรจัดประชุมครูทั้งโรงเรียนเพื่อรับทราบโครงการ/กิจกรรม โดยมีการชี้แจงอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อติดตามผลและเน้นย้ำให้เกิดความตระหนักในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และควรจัดทำตารางการประชุมให้ชัดเจน หรือเตรียมจัดทำแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน อีกทั้งควรมีการเลือกช่วงเวลาให้เหมาะสมในการประชุมแต่ละครั้ง นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการวางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการจัดอบรมทักษะภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ในการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานควรมีการวางแผนอย่างชัดเจนทั้งนี้อาจให้คณะครูได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และที่สำคัญคณะครูควรจัดทำแผนการสอน/พัฒนาหลักสูตรให้พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

3. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรเพิ่มงบจัดสรรสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานให้มากขึ้น ลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายงบประมาณ อีกทั้งควรจัดงบประมาณให้กับกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอและเป็นไปตามความจำเป็น ขณะเดียวกันควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานเท่านั้น เพื่อประหยัดงบประมาณ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัยอื่น ได้แก่ Focus Group และการสนทนา เพื่อหาประสิทธิผลของการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน

2. ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้กับกลุ่มประชากรในโรงเรียนอื่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 36 เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา วัฒนา. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. นครปฐม: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- จตุพล ยงศร. (2554, มกราคม - มิถุนายน). นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเชิงสหวิทยาการ ของจอร์จเบอร์เรเดย์. **วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช**, 24 (1), 43-58.
- ชัยยนต์ เสรีเรืองยุทธ. (2556). **การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนประชานิเวศน์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- พินิตา อนันต์รัตนสุข. (2555). **เรียนรู้เรื่องอาเซียน**. นนทบุรี: ริงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- เมืองปาย กุ์สรพกิจ. (2555). **ความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตรี สีสาม. (2555). **การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริลักษณ์ ผ่องพันธ์. (2557). **การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในอำเภอแม่แจ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2557). **คำสั่งแต่งตั้งศูนย์อาเซียนประจำจังหวัดและกลุ่มย่อย**. เชียงราย: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ตามโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง การศึกษาในภูมิภาค (Education Hub)**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). **แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. (ม.ป.ป.). **แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.